

- ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι
 μῆνιν Ἀχαιοῖσιν, πολέμου δ' ἀποπαῦσο πάμπαν·
 Ζεὺς γὰρ ἔς Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
 425 χθιζὸς ἔβη κατὰ δαῖτα, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἔποντο·
 καὶ τότε ἔπειτά τοι εἰμι Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ,
 καὶ μιν γονάσσομαι καὶ μιν πείσεσθαι δῖω.»
 Ὡς ἄρα φωνήσας ἀπεβήσεται, τὸν δὲ λίπ' αὐτοῦ
 430 τὴν ὅα βίη ἀέκοντος ἀπηύρων· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 ἔς Χρῦσιν ἴκανε· ἄγων ἱερὴν ἑκατόμβην.
 οἱ δ' ὅτε δὴ λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς ἴκοντο,
 ἱστία μὲν στείλαντο, θέσαν δ' ἐν νηὶ μελαινῇ,
 435 ἱστὸν δ' ἱστοδόκη πέλασαν προτόνοισιν ὑφέντες.
 καρπαλίμως, τὴν δ' εἰς ὄρμον προέρεσαν ἐρετμοῖς.
 ἔκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν·
 ἔκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ὄγγυϊνι θαλάσσης,
 440 ἔκ δ' ἑκατόμβην βῆσαν ἐκηβόλῳ Ἀπόλλωνι·
 ἔκ δὲ Χρυσῆς νηὸς βῆ ποντοπόροιο.
 τὴν μὲν ἔπειτ' ἐπὶ βωμὸν ἄγων πολύμητις Ὀδυσσεὺς
 πατρὶ φίλῳ ἐν χερσὶ τίθει, καὶ μιν προσέειπεν·
 «ὦ Χρῦση, πρὸ μ' ἔπεμψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
 445 παῖδά τε σοὶ ἀγέμεν, Φοῖβῳ θ' ἱερὴν ἑκατόμβην
 δέξαι ὑπὲρ Δαναῶν, ὅφρ' ἱλασόμεσθα ἄνακτα,
 450 δς νῦν Ἀργεῖοισι πολύστονα κήδε' ἐφῆκεν.»
 Ὡς εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει, ὃ δὲ δέξατο χαίρων
 παῖδα φίλην· τοὶ δ' ὦκα θεῶ ἱερὴν ἑκατόμβην
 ἐξείης ἔστησαν ἐϋδμητον περὶ βωμόν,
 455 χερνύψαντο δ' ἔπειτα καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο.
 τοῖσιν δὲ Χρυσῆς μεγάλ' εὐχετο χεῖρας ἀνασχών·
 «κλυθὲ μιν, ἀργυρότοξ', δς Χρῦσιν ἀμφιβέβηκας
 Κίλλαν τε ζαθέην Τενέδοιό τε ἴφι ἀνάσσεις·
 ἡμὲν δὴ ποτ' ἐμεῦ πάρος ἔκλυνες εὐξαμένοιο,
 455 ἡδ' ἔτι καὶ νῦν μοι τόδ' ἐπικρήνηνον ἐέλωρ·

σμένος κοντὰ στὰ γοργοτάξιδα καράβια βάστα τὸ θυμὸν σου
 με τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ πάψε ὀλότελα τὸν πόλεμο. Γιατὶ ὁ Δίας
 χτὲς πῆγε γιὰ τραπέζι στοὺς ἀφεγάδιαστους τοὺς Αἰθιοπες
 425 στὸν Ὠκεανό, καὶ ὅλοι οἱ θεοὶ πῆγαν μαζί του. Σὲ δώδεκα
 μέρες θὰ γυρίση πίσω στὸν Ὀλυμπο, καὶ τότε ἐγὼ θὰ πάω
 γιὰ τὸ χατίρι σου στὸ παλάτι τοῦ Δία ποὺ ἔχει χάλκινο κα-
 τ' ὠφλι καὶ θὰ τὸν παρακαλέσω πιάνοντας τὰ γόνατά του·
 ἐλπίζω πὼς θὰ μὲ ἀκούσῃ. »

Ἀφοῦ τοῦ εἶπε αὐτά, ἔφυγε καὶ τὸν ἀφῆκε αὐτοῦ
 ὀργισμένο μέσα στὴν ψυχὴ του ἐξ αἰτίας τῆς ὁμορφώ-
 430 μενης γυναίκας, ποὺ τοῦ τὴν πῆραν μετ' ἡ βία ἀθελά του.
 Ὁ Ὀδυσσεὺς στὸ μεταξύ ἔφτανε στὴ Χρῦση φέροντας
 τὴν ἱερὴ πλοῦσια θυσία. Ὅταν ἔφτασαν στὸ βαθὺ λιμάνι,
 κατέβασαν τὰ πανιά καὶ τὰ ἀκούμπησαν μέσα στὸ μαῦρο
 435 πλοῖο, χαλάρωσαν ἔπειτα γρήγορα τὰ ξάρτια καὶ ἔβαλαν
 τὸ κατάρτι στὴ θέση του, καὶ ὕστερα ἔφεραν τὸ καράβι
 στὸ ἀραξοβόλι μετὰ κουπιὰ· ἔριξαν στὴ θάλασσα τὶς ἀγκυρό-
 πετρες καὶ τὸ ἔδεσαν μετὰ τὶς πρυμνάτσες, καὶ ὕστερα ἐβγήκαν
 καὶ αὐτοὶ στὴν ἀκρογιαλιά. Ἐβγάλαν καὶ τὰ ζῶα γιὰ τὴν
 440 πλοῦσια θυσία τοῦ Ἀπόλλωνα ποὺ καὶ ἀπὸ μακριὰ χτυπών-
 τας πετυχαίνει· βγήκε καὶ ἡ Χρυσήϊδα ἀπὸ τὸ ποντοπόρο
 καράβι. Αὐτὴν ἔπειτα ὀδηγώντας τὴν στὸ βωμὸ ὁ πολὺ συ-
 νετὸς Ὀδυσσεὺς τὴν παράδωσε στὰ χέρια τοῦ πατέρα της
 καὶ τοῦ εἶπε: «Χρῦση μὲ ἔστειλε ὁ κυβερνήτης τοῦ στρα-
 445 τοῦ ὁ Ἀγαμέμνονας, καὶ γιὰ νὰ φέρω σὲ σένα τὴν κόρη
 σου καὶ γιὰ νὰ προσφέρω ἱερὴ πλοῦσια θυσία στὸ Φοῖβο γιὰ
 χάρη τῶν Δαναῶν, γιὰ νὰ ἐξιλεώσουμε τὸν βασιλιὰ Ἀπόλ-
 λωνα, ποὺ ἔχει στείλει τώρα στοὺς Ἀργεῖους πολυστέναχτες
 455 πίκρες. »

Ἔτσι εἶπε καὶ τὴν παράδωσε στὰ χέρια του, κι' ἐκεῖ-
 νος δέχτηκε χαρούμενος τὴν ἀγαπημένη του κόρη. Ἐκεῖνοι
 γρήγορα ἔβαλαν νὰ σταθοῦν γύρω στὸν καλοχτισμένο βωμό,
 γιὰ χάρη τοῦ θεοῦ, στὴ σειρά τὰ ζῶα τῆς θυσίας, καὶ ὕστερα
 450 ἔπλυναν τὰ χέρια τους καὶ πῆραν τὰ χοντροαλεσμένα κρι-
 θάρια (!). Ὁ Χρῦσης τότε γιὰ χάρη τους, σηκώνοντας τὰ
 χέρια, προσευχήθηκε δυνατὰ: «Ἐπάκουσέ με, ἀργυρότοξε,
 ἐσὺ ποὺ σκέπεις τὴ Χρῦση καὶ τὴν πανίερη Κίλλα καὶ με δύ-
 ναμη κυβερνᾷς τὴν Τένηδο. Καὶ πρὶν κάποτε με ἀκουσες
 ποὺ σοῦ προσευχήθηκα· τίμησες ἐμένα καὶ χτύπησες σκληρὰ
 455 τὸ στρατὸ τῶν Ἀχαιῶν· καὶ τώρα κάνε μου τοῦτο τὸ χατίρι·

1. Οὐλοχύται ἦταν χοντροαλεσμένο κριθάρι ποὺ πρὶν ἀπὸ τὴ
 θυσία τὸ ἔχυναν ἀνάμεσα στὰ κέρατα τῶν ζώων ποὺ θὰ ἔφαζαν

ἤδη νῦν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἄμυνον.»

ὣς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων.

460 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' εὐξάντο καὶ οὐλοχύτας προβάλλοντο,
αἰέρουσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαζαν καὶ ἔδειραν,
μῆρούς τ' ἐξέταμον κατὰ τε κνίσῃ ἐκάλυψαν,
δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν·

465 καίε δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρον, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
λείβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπύβολα χερσίν.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρε κἀκὴ καὶ σπλάγχνα πᾶσαντο,
μιστυλλόν τ' ἄρα τάλλα καὶ ἄμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
470 ὥπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.

αὐτὰρ ἐπεὶ πᾶσαντο πόνου τετύκοντό τε δαῖτα,
δαίνυντ', οὐδὲ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἴσης.
470 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
κῶροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέφαντο ποτοῖο,
νόμηναν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν·

οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἰλάσκοντο
καλὸν ἀεῖδοντες παιήονα κῶροι Ἀχαιῶν,
μέλποντες ἐκάεργον· ὁ δὲ φρένα τέρπετ' ἀκούων.

475 Ἥμος δ' ἠέλιος κατέδν καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
δὴ τότε κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηὸς·
ἦμος δ' ἡριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
καὶ τότε ἔπειτ' ἀνάγοντο μιτὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν·

480 τοῖσιν δ' ἔκμενον οὖρον ἱεὶ ἐκάεργος Ἀπόλλων·
οἱ δ' ἰστὸν στήσαντ' ἀνά θ' ἰστία λευκὰ πέτασσαν,
ἐν δ' ἄνεμος προῆσεν μέσον ἰστίον, ἄμφι δὲ κύμα
στεῖρην πορφύρεον μεγάλ' ἵαχε νηὸς ἰούσης·

485 ἢ δ' ἔθεεν κατὰ κύμα διαπρήσσουσα κέλευθον.
αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἴκοντο κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν,
νῆα μὲν οἱ γε μέλαιναν ἐπ' ἡπείροιο ἔρυσσαν
ὕψοῦ ἐπὶ ψαμάθοις, ὑπὸ δ' ἔρματα μακρὰ τάνυσσαν·

αὐτοὶ δὲ σκίδναντο κατὰ κλισίας τε νέας τε.
Αὐτὰρ ὁ μήνιε νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι
διογενὴς Πηλῆος υἱός, πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·

490 οὔτε ποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκειτο κυδιάνειραν
οὔτε ποτ' εἰς πόλεμον, ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ
αὐθι μένων, ποθέεσκε δ' αὐτὴν τε πτόλεμόν τε.

1. Ἡ μερίδα ἦταν ἀνάλογη μετὰ τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν ἀξία ποῦ εἶχε
ὁ καθένας.

τόρα πὰ ἀπομάκρυνε ἀπὸ τῶν Δαναοῦς τὸ φοβερὸν χαμῶν.

Αὐτὰ εἶπε στὴν προσευχὴν του, καὶ τὸν ἀκούσε ὁ Φοῖβος
ὁ Ἀπόλλωνας. Ἀφοῦ λοιπὸν προσευχῆσθαι καὶ σκόρπισαν
τὰ κριθάρια, στήκωσαν πρῶτα τὰ κεφάλια τῶν ζώων ψηλά,
τὰ ἔσφαζαν καὶ τὰ ἐγδαρὰν· χώρισαν ἔπειτα τὰ μερία, τὰ
τύλιξαν μετὰ τὴν σκέπη διπλώνοντάς τιν καὶ ἐπέκωσεν αὐτὰ ἐβα-
λαν ὠμὰ κομμάτια κρέας· αὐτὰ τὰ ἔκωσεν πάντως στίς σχίζεις
ὁ γέροντας καὶ ἔσταζε ἀπὸ πάντων τοὺς φλογάτο κρᾶσι·
κοντὰ του νέοι βαστοῦσαν στὰ χέρια πεντόσουβλα. Τότερα
ἀφοῦ κἀκηκαν τὰ μερία καὶ ἔφαγαν τὰ σπλάγχνα, ἔκοψαν μι-
κρὰ μικρὰ κομμάτια τὰ ἄλλα κρέατα καὶ τὰ πέρασαν στίς
σοῦβλες· τὰ ἐψῆσαν μετὰ προσοχὴ καὶ τὰ τράβηξαν ἀπὸ τῆ
φωτιά. Ἐπειτα, ἀφοῦ σταμάτησαν τὴ δουλειὰ καὶ ἐτοίμασαν
τὸ τραπέζι, ἔτρωγαν, καὶ ἀπὸ κανένα δὲν ἔλειπε ἡ μερίδα
ποῦ τοῦ ταίριαζε (1). Τότερα, ὅταν πὰ δὲν ἤθελαν νὰ φαῖνε
καὶ νὰ πιοῦν ἄλλο, πῆραν νέοι καὶ γέμισαν ὡς πάντως τοὺς
κρατῆρες μετὰ ποτὶ καὶ μοίρασαν σὲ δλοὺς γύρω γύρω, κά-
νοντας ἀπαρχὴ τῆς σπονδῆς μετὰ τὰ ποτήρια. Ὅλη τὴ μέρα οἱ
γιοὶ τῶν Ἀχαιῶν γύρευαν νὰ ἐξέλκωσιν τὸ θεὸ μετὰ χορὸ καὶ
μετὰ τραγοῦδι ψάλλοντας ὁμορφοὺς παιᾶνας καὶ ὑμνώντας τὸ
μακροσαῖτευτὴ θεό· καὶ ἐκεῖνος εὐφραίνονταν μέσα του
καθὼς ἀκούε.

Ὅταν ὁ ἥλιος ἐβασίλευσε καὶ ἦρθε τὸ σκοτάδι, τότε
κοιμήθηκαν κοντὰ στίς πρυμνάσεις τοῦ καραβιοῦ. Ὅταν
πάλι φάνηκε πρωινὴ πρωινὴ ἡ ῥοδοδάκτυλη Αὔγη, τότε ἀνοι-
χτήκαν γιὰ τὸ πλατὺ στρατόπεδο τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ὁ μακρο-
σαῖτευτῆς Ἀπόλλωνας τοὺς ἔστειλε πρῶτο ἀγέρα. Ἐκεῖ-
νοι ἔστησαν τὸ κατάρτι καὶ ἀνοῖξαν τὰ ἄσπρα πανιά. Ὁ
ἄνεμος φούσκωσε τὸ πανὶ στὴ μέση, καὶ τὸ σκοτεινὸν κύμα
βούιζε δυνατὰ γύρω στὴν καρίνα, καθὼς τὸ καράβι προχω-
ροῦσε· καὶ ἐκεῖνο ἔτρεχε κόνοντας τὸ δρόμο του μέσα ἀπὸ
τὰ κύματα. Ὅταν ἔφτασαν στὸ πλατὺ στρατόπεδο τῶν Ἀχαι-
ῶν, τράβηξαν στὴ στεριά τὸ μαῦρο καράβι, ψηλά στὴν ἀμ-
μουδιά, καὶ ἔβαλαν ἀπὸ κάτω στηρίγματα μεγάλα, καὶ
ἔπειτα οἱ ἴδιοι σκορπίστηκαν στίς σκηνές καὶ στὰ καράβια.

Ὅμως ὁ διογένητος γιὸς τοῦ Πηλέα, ὁ γρηγόρης
στὰ πόδια Ἀχιλλέας, καθισμένος κοντὰ στὰ γοργοτάξιδα
καράβια, βαστοῦσε τὸ (θυμὸ) του· οὔτε καμιά φορὰ πῆγαινε
στὴ συνέλευση, ὅπου δοξάζονται οἱ ἄντρες, οὔτε καμιά
φορὰ στὸν πόλεμο, μόνον ἔλιωνε τὴν καρδιά του μένοντας
ἐκεῖ, μ' ὅλο ποῦ ποθοῦσε τὸν πόλεμο καὶ τὴν ἀντάρα του.

- 410 βοῶν δὲ περιστήσαντο καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο-
τοῖσιν δ' εὐχόμενος μετέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
«Ζεὺς κῦδιστε μέγιστε, κελαινεφές, αἰθέρι ναῖον,
μὴ πρὶν ἐπ' ἥελιον δῶναι καὶ ἐπὶ κνέφας ἔλθειν,
πρὶν με κατὰ πρηνὲς βαλέειν Πριάμοιο μέλαθρον
415 αἰθαλόεν, πρῆσαι δὲ πυρὸς δηϊοιο θύρετρα,
Ἐκτόρεον δὲ χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐξαι
χαλκῷ ῥωγαλέον· πολέες δ' ἄμφ' αὐτὸν ἐταῖροι
πρηνέες ἐν κονίῃσιν οὐδ' ἄρ' ἔλαζοιτο γαῖαν.»
Ὡς ἔφατ', οὐδ' ἄρα πῶ οἱ ἐπεκράαινε Κρονίων,
420 ἀλλ' ὃ γε δέκτο μὲν ἱρά, πόνον δ' ἀμέγαρτον ὕφειλεν.
αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' εὐξάντο καὶ οὐλοχύτας προβάλλοντο,
ἀνέρυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαζαν καὶ ἔδειραν,
μηρούς τ' ἐξέταμον κατὰ τε κνίσῃ ἐκάλυψαν
δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.
425 καὶ τὰ μὲν ἄρ' σχίλῃσιν ἀφύλλοισιν κατέκαιον,
σπλάγχχνα δ' ἄρ' ἀμπεύραντες ὑπέιρεχον Ἡφαίστιοι.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη καὶ σπλάγχχνα πάσαντο,
μίστυλλον τ' ἄρα τάλλα καὶ ἄμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
ὦπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
430 αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόιν τετύκοντό τε δαῖτα,
δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἴσης.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·
«Ἀτρεΐδῃ κῦδιστε, ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
435 μηκέτι νῦν δῖθ' ἀθιὼ λεγώμεθα, μῆδ' ἔτι δηρὸν
ἀμβαλλώμεθα ἔργον, ὃ δὴ θεὸς ἐγγναλίζει.
ἀλλ' ἄγε, κήρυκες μὲν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
λαὸν κηρύσσοντες ἀγειρόντων κατὰ νῆας,
ἡμεῖς δ' ἀθρόοι ὧδε κατὰ στρατὸν εὐρὸν Ἀχαιῶν
440 ἴομεν, ὅφρα κε θᾶσσον ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα.»
Ὡς ἔφατ', οὐδ' ἀπίθησεν ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.
αἰτίκα κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσε
κηρύσσειν πόλεμόνδε κάρη κομόωντας Ἀχαιοὺς·
οἳ μὲν ἐκέρυσσον, τοῖ δ' ἠγείροντο μάλ' ὄκα.
445 οἳ δ' ἄμφ' Ἀτρεΐωνα διοτρεφέες βασιλῆες
θῆνον κοῖνοντες, μετὰ δὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
αἰγίδ' ἔχουσα ἑρίτιμον ἀγήρων ἀθανάτην τε,

- καὶ πῆραν τὰ κριθάρια στὰ χέρια τους. Κι' ἀνάμεσά τους κά-
νοντας δέηση ὁ βασιλιάς Ἀγαμέμνωνας εἶπε: «Πολυδοξασμέ-
410 νους, πολὺ μεγάλε Δία, μελανοσύννεφε, ποὺ κατοικεῖς στὸν αἴ-
νε, πολὺ μέγαλε Δία, μελανοσύννεφε, ποὺ κατοικεῖς στὸν αἴ-
θερά, δώσε νὰ μὴ βασιλέψῃ πρωτύτερα ὁ ἥλιος καὶ νὰ μὴ
ἔλθῃ τὸ σκοτάδι, προτοῦ ἐγὼ ρίξω σωριασμένο τὸ παλάτι τοῦ
Πριάμου, ὅλο κάρβουνο, κὶ καίψω μὲ φωτιά χαλάστρα τίς
415 πόρτες του καὶ μὲ τὸ δόρυ μου ξεσχίσω γύρω στὸ στήθος τοῦ
Ἐκτορα τὸ χιτῶνα του σὲ κομμάτια· καὶ πολλοὶ σύντροφοί
γύρω του μπρούμυτα μέσα στὴ σκόνῃ νὰ πιάσουν τὴ γῆ μὲ
τὰ δόντια τους.»
Ἔτσι εἶπε ἐκεῖνος, μὰ ὁ γιὸς τοῦ Κρόνου δὲν ἤθελε νὰ
420 τοῦ τὸ πραγματοποιήσῃ ἀκόμη: τίς θυσίες τίς δέχτηκε, πλή-
θαινε ὅμως τὸ σκληρὸ ἀγῶνα. Ἀφοῦ λοιπὸν προσευχήθηκαν
καὶ σκόρπισαν τὰ κριθάρια, σήκωσαν πρῶτα τὰ κεφάλια τῶν
ζώων ψηλὰ καὶ τὰ ἔσφαξαν καὶ τὰ ἔγδαραν· χάρισαν ἔπειτα
τὰ μεριά καὶ τὰ τύλιξαν μὲ τὴ σκέπη διπλώνοντάς την, καὶ
πάνω σ' αὐτὰ ἔβαλαν ὡμὰ κομμάτια κρέας· αὐτὰ τὰ ἔκαψαν
425 ἐπάνω σὲ σχίζες δίχως φύλλα, καὶ ἀφοῦ πέρασαν τὰ σπλάγχ-
να στὶς σοῦβλες, τὰ κράτησαν πάνω στὴ φωτιά. Ὅποτε, ἀφοῦ
κάηκαν τὰ μεριά καὶ ἔφαγαν τὰ σπλάγχνα, ἔκοψαν μικρὰ μικρὰ
κομμάτια τὰ ἄλλα κρέατα καὶ τὰ πέρασαν στὶς σοῦβλες· τὰ
ἔψησαν μὲ προσοχή καὶ τὰ τράβηξαν ὅλα ἀπὸ τὴ φωτιά. Ἔ-
πειτα, ἀφοῦ σταμάτησαν τὴ δουλειὰ καὶ ἐτοίμασαν τὸ τραπέ-
430 ζι, ἔτρωγαν, καὶ ἀπὸ κανέναν δὲν εἶπε ἡ μερίδα ποῦ τοῦ ταί-
ριαζε. Ὅποτε, ὅταν πιά δὲν ἤθελαν νὰ φᾶν καὶ νὰ πιῶν ἄλλο,
ἄρχισε πρῶτος νὰ μιλᾷ ἀνάμεσά τους ὁ ἄρματομάχος Νέστο-
ρας ἀπὸ τὴ Γερήνια: «Γιὰ τοῦ Ἀτρεῖα πολυδοξασμένε κυβερ-
νήτῃ τοῦ στρατοῦ, Ἀγαμέμνονα, ἄς μὴν καθόμαστε πιά ἐδῶ
435 κι' ἄς μὴν ἀναβάλλωμε γιὰ πολλὴ ὥρα ἀκόμη τὸ ἔργο, ποῦ ὁ
θεὸς βάνει τώρα στὰ χέρια μας. Ἐμπρός, οἱ διαλαλήταδες
τῶν Ἀχαιῶν τῶν σκεπασμένων μὲ χαλκὸ διαλαλῶντας ἄς
μαζέψουν τὸ στρατὸ ἀπὸ τὰ καράβια· ἐμεῖς πάλι ἔτσι ὅλοι μα-
ζί ἄς πᾶμε στὸ πλατὺ στρατόπεδο τῶν Ἀχαιῶν, γιὰ νὰ ξεση-
440 κώσουμε μιὰν ὥρα ἀρχύτερα τὸν ὀρμητικὸ Ἄρη.»
Ἔτσι εἶπε, καὶ δὲν παράκουσε ὁ κυβερνήτης τοῦ στρα-
τοῦ. Ἀμέσως ἔδωσε διαταγὴ στοὺς βροντόφωνους τοὺς διαλα-
λητάδες νὰ διαλαλήσουν νὰ σηκωθοῦν γιὰ πόλεμο οἱ μακρο-
μάλ्लηδες Ἀχαιοί. Αὐτοὶ διαλαλοῦσαν, κι' ἐκεῖνοι μαζεύονταν
πολὺ γρήγορα. Οἱ διογένηντοι βασιλιάδες πάλι, αὐτοὶ ποὺ
44 ἦταν γύρω στὸ γιὸ τοῦ Ἀτρεῖα, ἔτρεχαν ξεχωρίζοντας τὸ στρα-
τὸ καὶ μαζί τους ἡ γαλανομάτα Ἀθηναῖα βαστώντας τὴν αἰγίδα

ὥς σὺ τ' εὐφρήνης πάντα παρὰ νηυσὶν Ἀχαιοῦς,
 295 σοὺς τε μάλιστα ἔτας καὶ ἑταίρους, οἳ τοι ἔασιν·
 αὐτὰρ ἐγὼ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος
 Τρώας εὐφρανέω καὶ Τρωάδας ἑλκεσιπέπλους,
 αἱ τέ μοι εὐχόμεναι θεῖον δύσονται ἀγῶνα.
 300 ὅφρα τις ὧδ' εἴπῃσιν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·
 «ἦ μὲν ἐμαρνάσθην ἐριδος πέρι θυμοβόρου,
 ἦ δ' αὖτ' ἐν φιλότῃ διέτμαγεν ἀρθμήσαντε.»
 ὣς ἄρα φωνήσας δῶκε ξίφος ἀργυρόηλον,
 σὺν κολεῷ τε φέρον καὶ ἐϋτμήτῳ τελαμῶνι·
 305 Αἶας δὲ ζωστήρα δίδου φοίνικι φαεινόν.
 τῷ δὲ διακρινθέντε ὁ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν
 ἦν, ὁ δ' ἐς Τρώων ὄμαδον κίε· τοὶ δ' ἐχάρησαν,
 ὥς εἶδον ζῶν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα,
 Αἴαντος προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους·
 310 καὶ ὃ' ἦγον προτὶ ἄστυ, ἀελπτόντες σόον εἶναι.
 Αἴαντ' αὖθ' ἐτέρωθεν ἐκνήμιδες Ἀχαιοὶ
 εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγον, κεχαρηότα νίκη.
 Οἱ δ' ὅτε δὴ κλισίῃσιν ἐν Ἀτρεΐδαιο γέγοντο,
 τοῖσι δὲ βοῦν ἱέρευσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
 315 ἄρσενα πανταέτηρον ὑπερμενέϊ Κρονίῳ.
 τὸν δέρον ἀμφὶ θ' ἔπον, καὶ μιν διέχευαν ἅπαντα,
 μίστυλλον τ' ἄρ' ἐπισταμένως πείραν τ' ὀβελοῖσιν,
 ὀπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
 αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνον τετυκνόντο τε δαῖτα,
 320 δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἴσης·
 νώτοισιν δ' Αἴαντα διηκεέεσσι γέραιεν
 ἦρως Ἀτρεΐδης, εὐρὺν κρείων Ἀγαμέμνων.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἔξ ἔρον ἔντο,
 τοῖς δ' ἔγερων πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν
 325 Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή.
 ὃ σφιν εὐφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
 «Ἀτρεΐδῃ τε καὶ ἄλλοι ἀριστῆες Παναχαιῶν,
 πολλοὶ γὰρ τεθναῖσι κάρη κομόωντες Ἀχαιοί,
 τῶν νῦν αἶμα κελαϊνὸν ἐύρροον ἀμφὶ Σκάμανδρον
 330 ἐσκέδασ' ὀξὺς Ἄρης, ψυχαὶ δ' Αἰδόσδε κατῆλθον·

θὰ δώσης χαρὰ ἐσὺ σὲ ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς κοντὰ στὰ καράβια
 καὶ πῖο πολὺ στοὺς φίλους καὶ στοὺς συντρόφους σου, ἔσους 295
 ἔχεις. Ἐγὼ πάλι θὰ δώσω χαρὰ μέσα στὴ μεγάλη πολιτεία
 τοῦ βασιλιᾶ Πριάμου στοὺς Τρῶες καὶ στὶς Τρωάδες μὲ τὰ
 σурτά φορέματα, ποὺ θὰ πᾶνε στὴ συγκέντρωση τῶν θεῶν νὰ
 προσευχηθοῦν γιὰ μένα. Ἔλα τώρα νὰ δώσουμε οἱ δύο μας
 300 δῶρα ὁ ἕνας στὸν ἄλλον, γιὰ νὰ πῇ κάποιος ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς
 καὶ τοὺς Τρῶες αὐτὰ τὰ λόγια: Ἐκεῖνοι οἱ δύο καὶ πολέ-
 μησαν σὲ φονικὴ μάχη καὶ ἀφοῦ ἀγάπησαν, χώρισαν φίλοι-
 μένοι».

Ἔτσι εἶπε, καὶ παίρνοντας τοῦ ἔδωσε ἓνα ἀσημοναργυ-
 ρο σπαθὶ μαζί μὲ τὴ θήκη του καὶ τὸ καλοκομμένο λουρί του.
 Ὁ Αἶας πάλι τοῦ ἔδωσε ἓναν ζωστήρα ποὺ ἀστραφτε 305
 ἀπὸ τὴν πορφύρα. Χωρίζοντας, ὁ ἕνας πῆγε πρὸς τὸ στρατὸ
 τῶν Ἀχαιῶν καὶ ὁ ἄλλος τράβηξε στὴ μάχη τῶν Τρώων.
 Κι' ἐκεῖνοι χάρηκαν, ὅταν τὸν εἶδαν νὰ ἔρχεται ζωντανὸς καὶ
 ἀπείραχτος καὶ νὰ ἔχῃ ξεφύγει τὴν ὁρμὴ καὶ τὰ ἀκαταμάχη-
 310 τὰ χέρια τοῦ Αἴαντα. Τὸν πῆγαναιαν λοιπὸν πρὸς τὴν πόλη
 καὶ δὲν τὸ πίστευαν ἀκόμη πῶς ἦταν γερός. Τὸν Αἴαντα ἀπὸ
 τὴν ἄλλη οἱ Ἀχαιοὶ μὲ τίς ὁμορφες κνημίδες τὸν ἔφεραν στὸ
 θεῖο Ἀγαμέμνονα χαρούμενοι γιὰ τὴ νίκη.

Ὅταν ἐκεῖνοι ἔφτασαν στὶς σκηνές τοῦ γιου τοῦ Ἀτρέα,
 ὁ κυβερνήτης τοῦ στρατοῦ Ἀγαμέμνονας ἔσφαξε γιὰ χάρι του 315
 ἓνα βόδι, ἄρσενικό, πεντάχρονο, στὸν παντοδύναμο γιὸ τοῦ
 Κρόνου· τὸ ἔγδαραν, τὸ φρόντισαν καὶ τὸ χώρισαν σὲ μεγάλα
 κομμάτια· τὸ ἔκοψαν ὕστερα μὲ τέχνη σὲ πῖο μικρὰ καὶ τὰ
 πέρασαν στὶς σοῦβλες, τὰ ἔψησαν μὲ προσοχὴ καὶ τὰ τράβη-
 320 ξαν ὅλα ἀπὸ τὴ φωτιά. Ἐπειτα, ἀφοῦ σταμάτησαν τὴ δου-
 λειὰ καὶ ἐτοίμασαν τὸ τραπέζι, ἔτρωγαν, καὶ ἀπὸ κανέναν δὲν
 ἔλειπε ἡ μερίδα ποὺ τοῦ ταίριαζε. Τὸν Αἴαντα τὸν τιμοῦσε
 δίδοντας του ὅλη τὴν ὥρα κομμάτια ἀπὸ τὴν πλάτῃ ὁ γενναῖος
 γιὸς τοῦ Ἀτρέα, ὁ Ἀγαμέμνωνας μὲ τὴ μεγάλη ἐξουσία.
 Ὑστερα, ὅταν πιά δὲν ἤθελαν νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦν ἄλλο,
 325 ἄρχισε πρῶτος ἀπ' ὅλους ἀνάμεσά τους νὰ πλέκῃ τὸ σχέδιό
 του ὁ γέροντας ὁ Νέστωρ, αὐτὸς ποὺ καὶ πρωτότερα ἡ γνώ-
 μη του φάνηκε πάρα πολὺ καλὴ. Αὐτὸς θέλοντας τὸ καλὸ
 τοὺς μίλησε καὶ εἶπε: «Γιὰ τοῦ Ἀτρέα καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχον-
 330 τες τῶν Παναχαιῶν, πολλοὶ μακρομάλληδες Ἀχαιοὶ ἔχουν
 σκοτωθῇ· τὸ μαῦρο τοὺς αἶμα τώρα ὁ ὀρμητικὸς Ἄρης τὸ
 σκόρπισε γύρω ἀπὸ τὸ Σκάμανδρο ποὺ τὰ νερά του τρέχουν
 ὁμορφα, καὶ οἱ ψυχές τους κατέβηκαν στὸν Ἀδῆ. Γι' αὐτὸ 330

Ὁ ἥλιος πρόβαλε, ἀπὴνοντας περίκαλλη τὴν ὠκεάνεια λίμνη,
φθμάνοντας στὸν χάλκινο οὐρανό, νὰ φέρει φῶς στοὺς ἀθανάτους,
στοὺς θνητοὺς τῆς γῆς, στὰ κάρπιμα χωράφια.

Τότε καὶ αὐτοὶ στὴν Πύλο, καλοχτισμένη πόλη τοῦ Νηλέα τειχισμένη,
φτάνουν, ὅπου στὸ περιγιάλι τῆς θαλάσσης θυσιά τελοῦσαν
πύρρους κτεάμαυρους τοῦ Κοσμοσεΐστη μὲ τὴ χαίτη μελανή.

Ἦσαν ἐννιά οἱ σειρές, κάθε σειρά κάθονταν πεντακόσοι,
καὶ ἐκεῖ μπροστὰ στὴν καθεμιὰ σφαγμένοι
ἐνέει οἱ τεῦροι.

Εἶχαν στὸ μεταξὺ γευτεῖ τὰ σπλάχνα, ἔκαιγαν στὸν θεὸ μεριά,
ὅπν αὐτοὶ τράβηξαν ἴσα στὸ λιμάνι, κατέβασαν μαζεύοντας
στὸ ἰσόρροπο καράβι τὰ πανιά, καὶ βγῆκαν στὴ στεριά.

Κι ὅσο ὁ Τηλέμαχος ἀπὸ τὸ πλοῖο ξεμάκραινε, μὲ προπομπὴ τὴν Ἀθηνᾶ,
πρόλαβε καὶ τοῦ μίλησε ἡ θεά, τὰ μάτια λάμποντας ἡ Ἀθηνᾶ:

«Τηλέμαχε, καθόλου τώρα δὲν σοῦ πρέπει αἰδημοσύνη,
ἀπὸ γι' αὐτὸν τὸν λόγο πέρασες τὸ πέλαγος, νὰ μάθεις
τὴν τύχη τοῦ πατέρα σου, ποῖο χῶμα τὸν ἐσκέπασε,
πῶς θάνατος τὸν βρῆκε.

Ἐμπρὸς λοιπὸν τράβα γραμμὴ στὸν Νέστορα, ποὺ ξέρει
τὸ πῶς θαυμάζουν τ' ἄλλογα, νὰ δοῦμε τί γνώση καὶ τί γνώμη κρύβει μέσα του
ἐκείνουσέ τον μόνος, νὰ σοῦ μιλήσει ἀληθινὰ —
δὲν πρόκειται ψέματα νὰ σοῦ πεῖ, εἶναι πολὺ στοχαστικός».

Ὁ φρόνιμος Τηλέμαχος τότε τῆς ἀποκρίθηκε:

«Μέντορα, πῶς νὰ προχωρήσω; πῶς νὰ στραφῶ νὰ τοῦ μιλήσω;
δὲν ἔχω ἀκόμη καὶ τὴν πείρα σ' ἔξυπνα λόγια καὶ σωστά.

ἀφίγοντας τὴν ὑπνοκάμαρὴν τοὺς Ἐχέφρων, Στράτιος,
Περσέας καὶ Ἄρητος, ὁ ἰσόθεος Θρασυμήδης.
Ἐκτος καὶ τελευταῖος ἔφτασε ὁ γενναῖος Πεισίστρατος,
καὶ ἔφεραν νὰ καθήσει πλάι του ὁ Τηλέμαχος, ὁμορφος σὰν θεός.
Τότε πῆρε τὸν λόγον μεταξύ τους μιλώντας πρῶτος
ὁ ἵππικὸς Γερήνιος Νέστωρ:

« Ἀγαπημένα μου παιδιὰ, ἅς γίνεαι ἀμέσως τώρα ἡ ἐπιθυμία μου πράξι,
ἀπ' ὅλους τοὺς θεοὺς πρῶτα τῆς Ἀθηνᾶς ζητῶ τὴν ἐπιεικείαν,
ποῦ χθὲς προσῆλθε καὶ μοῦ φανερώθηκε στὸ θεῖο, λαμπρὸ μας δεῖπνο.
Ἐμπρὸς λοιπόν, ἕνας ἅς πάει στὸν κάμπο νὰ φέρει τὴν δαμάλα, πρέπει
νὰ φτάσει ἐδῶ τὸ γρηγορότερο — μαζὶ της καὶ ὁ βουκόλος,
ποῦ ξέρει αὐτὸς πῶς νὰ τὴν ὀδηγήσει.

Ἄλλος ἅς τρέξει πρὸς τὸ μελάνθι καράβι τοῦ γενναίου Τηλέμαχου,
νὰ προσκαλέσει τοὺς συντρόφους ὅλους, ἀφίγοντας μονάχα δύο.

Ὁ τρίτος νὰ καλέσει τὸν χρυσικὸ Λαέρκη, προστάζοντας νὰ ῥθει
γὰ νὰ περιγρυσώσει τοῦ βοδιοῦ τὰ κέρατα.

Οἱ ἄλλοι μείνετε μαζὶ μου ἐδῶ, καὶ πεῖτε
οἱ δοῦλες στὸ περίλαμπρο παλάτι τὸ γεῦμα νὰ ἐτοιμάσουν,
νὰ συγυρίσουν τὰ καθίσματα, νὰ φέρουν ξύλα
καὶ πεντακάθαρὸ νερό».

Ἔτσι τοὺς μίλησε, καὶ ὅλοι τοὺς μὲ σπουδὴ κινήθηκαν. Ἦλθε
ἡ δαμάλα ἀπὸ τὸν κάμπο ἦλθαν ἀπ' τὸ ἰσόβαρο ταχὺ καράβι
οἱ ἑταῖροι τοῦ γενναίου Τηλέμαχου ἦλθε καὶ ὁ χρυσικός,
στὰ χέρια του βαστώντας χάλκινα σύνεργα τῆς τέχνης του,
σφυρὶ καὶ ἄμνι, πυρολαβίδα καλοκαμωμένη — μ' αὐτὰ τὰ σύνεργά του
δοῦλεν τὸ μάλαμα ἦλθε καὶ ἡ Ἀθηνᾶ νὰ ὑποδεχτεῖ τὴν ἱερὴ θυσίαν.

Ὅποτε ὁ ἵππικὸς σεβάσμιος Νέστορας ἔδωκε τὸ χρυσάφι, καὶ ὁ χρυσικός
μὲ τέχνη περιγρύσωνε τοῦ δαμαλίου τὰ κέρατα, γὰρ νὰ τὸ δεῖ
ἡ θεὰ καὶ νὰ χαρεῖ, ν' ἀγαλλιᾷται.

Κι ἐνῶ ἀπ' τὰ κέρατα τραβοῦσαν τὴν δαμάλα ὁ Στράτιος καὶ ὁ θεῖος Ἐχέφρων,
ἔφτασε ὁ Ἄρητος, φέρνοντας ἀπ' τὴν κάμαρην νερό γιὰ νίψιμο
σ' ἕνα ἀνθοστόλιτο λεβέτι — μὲ τ' ἄλλο χερί του κρατοῦσε

πανέρι μὲ κριθάρια.

Ὁ Θρασυμήδης, καρτερικὸς τῆς μάχης, ἄδραξε κούλας τὸ πελέκι
καὶ πλάι στημένος ἑτοιμος ἦταν νὰ κόψει τὴν δαμάλα,
ἐνῶ ὁ Περσέας βαστοῦσε κούπα γιὰ τὸ χυμένο αἷμα.
Πρῶτος τὰ χέρια του ἐνίψε, πασπάλισε κριθάρια καὶ ἄρχισε
μὲ θέρμη νὰ προσεύχεται στὴν Ἀθηνᾶ ὁ ἵππικὸς σεβάσμιος Νέστωρ,
καίγοντας στὴ φωτιά τρίχες ἀπ' τῆς δαμάλας τὸ κεφάλι.
Κι ἀφοῦ πιά τέλειωσαν μὲ τίς εὐχὰς καὶ τὸ πασπάλισμα τοῦ κριθαριοῦ,
ὁ ψυχωμένος Θρασυμήδης, γιὸς τοῦ Νέστορα, σίμωσε καὶ ἄλλο
καὶ χτυπᾶ ἔκοψε ὡς μέσα τὸ πελέκι τοῦ λαιμοῦ τὰ νεῦρα
καὶ τὴν ὀρμὴν τοῦ ζώου παρέλυσεν.

Κραυγάζοντας ὀλόλυξαν οἱ θυγατέρες, ὀλόλυξαν οἱ νύφες
καὶ τὸ σεμνὸ ταίρι τοῦ Νέστορα — ἡ Εὐρυδίκη, ἡ πιὸ μεγάλη
κόρη τοῦ Κλυμένου.

Οἱ ἄλλοι τὴν δαμάλα σήκωσαν πάνω ἀπ' τὴν ῥάχη τῆς μεγάλης γῆς
καὶ τὴν κρατοῦσαν, ἐνῶ ὁ Πεισίστρατος, προστάτης τοῦ λαοῦ,
τώρα τὴν ἔσφαζε — ἔτρεχε μαῦρο τὸ αἷμα,
ὥσπου τὸ ζῶον ξεψύχησε.

Πῆραν νὰ τὸ μοιράζωνται τότε σὲ κομμάτια, ἔκοψαν ὅλα τὰ μεριὰ,
ὅπως ὀρίζει ἡ τάξη, τὰ σκέπασαν καλὰ μὲ λίπος, στὰ δύο τὰ διπλώσαν
καὶ ἔβαλαν πάνω τους κρέας ὥμο.

Στὶς ἀναμμένες σχίζες ὁ σεβάσμιος γέρος τ' ἄφησε νὰ καοῦν,
σταλάζοντας κρασί σπινθηροβόλο· παλικαρῶν πλάι του ἔπιασαν
πεντοσούβλια καὶ ἀφοῦ πιά τὰ μεριὰ ἀποκάθκων
καὶ γεύτηκαν τὰ σπλάχνα, λιάνισαν τ' ἄλλα κρέατα,
τὰ πέρασαν στὶς σοῦβλες νὰ ψηθοῦν,

κρατώντας μὲ τὸ χερί τους τίς σοῦβλερὲς ἄκρες τῶν ὀβελῶν.

Τὴν ἴδιαν ὥρα ἡ Πολυκάστη ὠραία ἔλουζε τὸν Τηλέμαχον,

κόρη πιὸ νέα τοῦ Νέστορα, γιοῦ τοῦ Νηλέα.

Κι ἀφοῦ τὸν ἔλουσε καὶ ἔχρισε μὲ λάδι τὸ κορμί του,

τοῦ φόρεσε γύρω στοὺς ὤμους ὁμορφὴν χλαμύδα καὶ χιτῶνα.

Κι ὅπως ἐκεῖνος βγῆκε ἀπ' τὸν λουτρό καὶ προχωροῦσε,

φάνταζε στὸ παράστημα θεός. Μὲ τέτοιαν ὕψη προχωρώντας
 κάθησε πλάι στὸν Νέστορα, ποιμένα τοῦ λαοῦ.
 Ψῆμένα πιά τὰ πάνω κρέατα, τώρα τὰ τράβηξαν ἀπ' τὴ φωτιά
 καὶ κάθησαν νὰ φᾶνε· ἐνῶ πετιόνταν κάθε τόσο τὰ ἀρχοντόπουλα
 γιὰ νὰ κεράσουν σὲ μαλαματένιες κοῦπες τὸ κρασί.
 Κι ὅταν ἐκόρεσαν τὸν πόθο τους γιὰ τὸ φαί, γιὰ τὸ πιετό,
 ὁ ἱππικὸς Γερήνιος Νέστωρ τὸν λόγο ἀρχίζοντας τοὺς εἶπε:
 «Ἐλᾶτε γιοί μου, φέρετε τώρα στὸν Τηλέμαχο καλότεριχα ἄλογα
 ποὺ νὰ τὰ ζέψετε στὶς ἄμαξες, ὥστε νὰ βρεῖ κι αὐτὸς τὸν δρόμο του».
 Ἔτσι τοὺς μίλησε, αὐτοὶ τὸν ἄκουσαν, ὑπάκουσαν
 κι ἔξεψαν στὴ στιγμή τὰ γρήγορα ἄλογα στὶς ἄμαξες.
 Στὴν ὥρα της ἡ οἰκονόμος μέσα τοὺς ἔβαλε ψωμί, κρασί,
 προσφάγι — τέτοια ποὺ τρῶν οἱ διογέννητοι ἄρχοντες.
 Τότε ὁ Τηλέμαχος ἀνέβηκε καὶ πῆρε θέση στὸ πανέμορφο ἄρμα
 πλάι του βρέθηκε ὁ Πεισίστρατος, ὁ γιὸς τοῦ Νέστορα, προστάτης τοῦ λαοῦ,
 ποὺ πήδησε στὸν δίφρο, ἔσφιξε τὰ λουριὰ στὰ χέρια του,
 μαστίγωσε νὰ φύγουν τὰ ἄλογα, κι ἐκεῖνα πρόθυμα πετώντας
 πέρα στὸν κάμπο, ἄφηναν τώρα πίσω τους τῆς Πύλου
 τὸν ψηλὸ καστρόπυργο.
 Ὅλη τὴ μέρα, ἀπὸ τίς δυὸ μεριές ἐξαρτημένα τὰ ἄλογα, κινουῦσαν τὸν ζυγὸ.
 Καὶ πῆρε πιά νὰ βασιλεύει ὁ ἥλιος, ἴσκιωσαν οἱ μεγάλοι δρόμοι,
 ὅταν πλησίασαν τίς Φηρὲς καὶ τράβηξαν στοῦ Διοκλῆ τὰ σπίτι,
 ποὺ ἦταν ὁ γιὸς τοῦ Ὀρτίλοχου, κι αὐτὸς παιδὶ τοῦ Ἀλφειοῦ.
 Ἐκεῖ λοιπὸν τὴ νύχτα πέρασαν, φιλοξενούμενοί του.
 Κι ὅταν ξημέρωσε τὴν ἄλλη μέρα ροδίζοντας τὸν οὐρανὸ ἡ Αὐγή,
 ἔξεψαν πάλι τὰ ἄλογα, στὸ στολισμένο ἄμάξι ἀνέβηκαν,
 καὶ πέρασαν αὐλόθυρα καὶ τὴν πολύβοη στοά.
 Τότε τὰ μαστιγώνει τὰ ἄλογα νὰ τρέξουν, κι αὐτὰ χωρὶς ἀντίσταση πετώντας
 στὸν σιτοφόρο κάμπο, ἔφταναν πρὸς τὸ τέρμα —
 τόσο γοργὰ τοὺς πήγαιναν τὰ γρήγορα ἄλογα.
 Ἔδυσε ὁ ἥλιος, ἴσκιωσαν ὅλοι οἱ μεγάλοι δρόμοι.

3. ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Γ

ἐκ θαλάμων ἐλθόντες, Ἐχέφρων τε Στρατίος τε
Περσεύς τ' Ἀρητός τε καὶ ἀντίθεος Θρασυμήδης.
τοῖσι δ' ἔπειθ' ἕκτος Πεισίστρατος ἤλυθεν ἥρως, 415
παρ δ' ἄρα Τηλέμαχον θεοεῖκελον εἶσαν ἄγοντες.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·

“Καρπαλίμως μοι, τέκνα φίλα, κρηήνατ' ἐέλδωρ,
ὄφρ' ἢ τοι πρῶτιστα θεῶν ἰλάσσομ' Ἀθήνην,
ἢ μοι ἐναργῆς ἦλθε θεοῦ ἐς δαῖτα θάλειαν. 420
ἀλλ' ἄγ' ὁ μὲν πεδίονδ' ἐπὶ βοῦν ἵτω, ὄφρα τάχιστα
ἐλθῇσιν, ἐλάσῃ δὲ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνὴρ·

εἷς δ' ἐπὶ Τηλεμάχου μεγαθύμου νῆα μέλαιναν
πάντας ἰὼν ἐτάρους ἀγέτω, λιπέτω δὲ δύ' οἴους·
εἷς δ' αὖ χρυσοχόον Λαέρκεα δεῦρο κελέσθω 425
ἐλθεῖν, ὄφρα βοὸς χρυσὸν κέρασιν περιχεύῃ.
οἱ δ' ἄλλοι μένετ' αὐτοῦ ἀολλέες, εἵπατε δ' εἴσω
δμῳῇσιν κατὰ δώματ' ἀγακλυτὰ δαῖτα πένεσθαι,
ἔδρας τε ξύλα τ' ἀμφὶ καὶ ἀγλαὸν οἰσέμεν ὕδωρ.”

ᾧς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐποίπνουν. ἦλθε μὲν ἄρ βοῦς
ἐκ πεδίου, ἦλθον δὲ θοῆς παρὰ νηὸς εἵσης 431
Τηλεμάχου ἔταροι μεγαλήτορος, ἦλθε δὲ χαλκεὺς
ὄπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα, πείρατα τέχνης,
ἄκμονά τε σφυράν τ' εὐποίητόν τε πυράγρην,
οἷσιν τε χρυσὸν ἐργάζετο· ἦλθε δ' Ἀθήνη 435
ἱρῶν ἀντιώσα. γέρων δ' ἱππηλάτα Νέστωρ
χρυσὸν ἔδωχ'. ὁ δ' ἔπειτα βοὸς κέρασιν περίχευεν
ἀσκήσας, ἵν' ἀγαλμα θεὰ κεχάροιτο ἰδοῦσα.
βοῦν δ' ἀγέτην κεράων Στρατίος καὶ δῖος Ἐχέφρων.

- 414 τ' om. **k** Pal. P⁵ R¹¹ U¹ 416 ἅπαντες ex ἄγοντες fact. O
416 a αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἠγερθεν δμῳγέρες τ' ἐγένοντο (= β9) om. io
P² P⁷ R¹⁴ U⁸, hab. cet. 417 diplen praef. p³ 419 ἰλάσσομ'
ad L⁵: ἰλασ(σ)ώμεθ' cet. 425 κελέσθω a g i j: καλέσθω cet.
429 om. H³ L³ 431 το νηος διχ[ως] schol. p³ (?) 432 μεγα-
λήτορες elq 436 ἀντήσουσα Athen. 363 E 437 ἔδωκεν δ
επειτα (sic) p³ an δῶχ' ? 438 κεχάροιτο a L⁴ P⁷ R¹¹ U¹ :

3. ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Γ

χέρνιβα δέ σφ' Ἄρητος ἐν ἀνθεμόεντι λέβητι
 ἤλυθεν ἐκ θαλάμοιο φέρων, ἐτέρη δ' ἔχεν οὐλᾶς
 ἐν κανέφῃ· πέλεκυν δὲ μενεπτόλεμος Θρασυμήδης
 ὄξυν ἔχων ἐν χειρὶ παρίστατο, βοῦν ἐπικόψων.
 Περσεὺς δ' ἄμνιον εἶχε· γέρων δ' ἱππηλάτα Νέστωρ
 χέρνιβά τ' οὐλοχύτας τε κατάρχετο, πολλὰ δ' Ἀθήνη
 εὔχετ' ἀπαρχόμενος, κεφαλῆς τρίχας ἐν πυρὶ βάλλων.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' εὔξαντο καὶ οὐλοχύτας προβάλλοντο,
 αὐτίκα Νέστωρος υἱός, ὑπέρθυμος Θρασυμήδης,
 ἤλασεν ἄγχι στάς· πέλεκυς δ' ἀπέκοψε τένοντας
 αὐχενίους, λῦσεν δὲ βοὸς μένος· αἱ δ' ὀλόλυξαν
 θυγατέρες τε νυοὶ τε καὶ αἰδοίη παράκοιτις
 Νέστωρος, Εὐρυδίκη, πρέσβα Κλυμένιοι θυγατρῶν.
 οἱ μὲν ἔπειτ' ἀνελόντες ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
 ἔσχον· ἀτὰρ σφάξεν Πεισίστρατος, ὄρχαμος ἀνδρῶν.
 τῆς δ' ἐπεὶ ἐκ μέλαν αἷμα ῥύη, λίπε δ' ὀστέα θυμός,
 αἰψ' ἄρα μιν διέχευαν, ἄφαρ δ' ἐκ μηρία τάμνον
 πάντα κατὰ μοῖραν, κατὰ τε κνίσση ἐκάλυσαν
 δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.
 καίε δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἶθοπα οἶνον
 λείβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρε κἀκὴ καὶ σπλάγχνα πάσαντο,
 μίστυλλον τ' ἄρα τᾶλλα καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
 ὥπτων δ' ἀκροπόρους ὀβελοὺς ἐν χερσίν ἔχοντες.
 Τόφρα δὲ Τηλέμαχον λούσεν καλὴ Πολυκάστη,
 Νέστωρος ὀπλοτάγῃ θυγάτηρ Νηληϊάδαο.
 αὐτὰρ ἐπεὶ λούσεν τε καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ,

443 χειρὶ Ar. aefi: χερσὶ cet. (Erotian. schol. p³), cf. 51 444 δά-
 μνιον R⁶, Zen., Nicander, Theodoridas: δ' αἰμνιον Porsilus Hierapyti-
 nius, Apollodorus: δ' αἰμνιον vulg. 445 κατήρχ. codd. 447 ἀνέ-
 λοντο a o αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο R
 (= 461) 453 ἀνέχοντες (ἀνίσχοντες scholl. codd.) altera Aristarchea
 458 diplen praef. p³ 461 diplen praef. p³ μῆρε κἀκὴ καὶ
 σπλάγχνα Ar. et Ptol. Ascal. ad A 464 f: μῆρ' ἐκάη, σπλάγχν' ἐπ.
 cet. 465 Ἐπικάστη orac. ap. Certamen 39 465, 6 om. C:
 465-7 om. U¹ 466 ἤλειψεν Pal. R¹¹, cf. κ 364

3. ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Γ

ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλεν ἡδὲ χιτῶνα,
 ἔκ ρ' ἀσαμίνθου βῆ δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος·
 παρ δ' ὅ γε Νέστορ' ἰὼν κατ' ἄρ' ἔξετο, ποιμένα λαῶν.
 Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα καὶ ἐρύσαντο,
 δαίνυνθ' ἐζόμενοι· ἐπὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ ὄροντο
 οἶνον οἰνοχοεῦντες ἐνὶ χρυσέοις δεπάεσσιν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήμεος ἱππῶτα Νέστωρ·
 “Παῖδες ἐμοί, ἄγε, Τηλεμάχῳ καλλίτριχας ἵππους
 ζεύξαθ' ὑφ' ἄρματ' ἀγοντες, ἵνα πρήσσω ὁδοῖο.”
 Ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλῦον ἡδ' ἐπίθοντο,
 καρπαλίμως δ' ἔξευξαν ὑφ' ἄρμασιν ὠκέας ἵππους.
 ἐν δὲ γυνὴ ταμὴ σῖτον καὶ οἶνον ἔθηκεν
 ὄψα τε, οἷα ἐδουσι διοτρεφέες βασιλῆες.
 ἂν δ' ἄρα Τηλέμαχος περικαλλέα βήσετο δίφρον·
 παρ δ' ἄρα Νεστορίδης Πεισίστρατος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
 ἐς δίφρον τ' ἀνέβαινε καὶ ἡνία λάετο χερσὶ,
 μάστιξεν δ' ἐλάαν, τῷ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην
 ἐς πεδίον, λιπέτην δὲ Πύλου αἰπὺ πτολίεθρον.
 οἱ δὲ πανημέριοι σείον ζυγὸν ἀμφὶς ἔχοντες.
 Δύσετό τ' ἥελιος σκιδώοντό τε πᾶσαι ἀγνυαί·
 ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
 υἱέος Ὀρτιλόχοιο, τὸν Ἀλφειὸς τέκε παῖδα.
 ἐνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν, ὁ δ' ἄρα ξεινήϊα δῶκεν.
 Ἥμος δ' ἡριγένεια φάνη ῥόδοδάκτυλος Ἥως,
 ἵππους τ' ἐζεύγνυντ' ἀνά θ' ἄρματα ποικίλ' ἔβαιων·

469 δ' ὅ γε fki: δ' ἄρα vulg. ποιμένα g H³ Mon. Pal.: ποιμένα p³.
 ποιμένη vulg. 472 ἐνοικοχοεῦντες g k p³ U⁸, cf. Δ 3 476 πρήσσωσιν
 bae 479 ἂν i L⁴ R⁶ R⁷ T p³ uv. οἶνον καὶ σῖτον Ammonius in
 schol. p³ ἔχευεν b e L⁴ P⁷ R⁸ R⁷ 483 δ' p³ χειρὶ K, cf. 51
 484 δ' ἵππους Pal. R¹¹, cf. E 366 al. ἀέκοντε o p R¹: ἀκοντε
 cet. 485 πύλον a o Pal. 486 diplen praef. p³ θεῖον Aristoph.
 o, γρ. p ἀμφιέχοντες R⁷, H³ m. r.: ἀμφιέποντες Mon. T 487 om.
 p³ 489 ὀρσιλόχοιο f o a, cf. o 187 φ 16 E 542, 546, 547, 549 490 ἔασαν
 P³: ἄνεσαν g U⁷: ἔσαν R¹¹, cf. 151 δ δὲ τοῖς παρ ξείνια θῆκεν e f
 L⁵ U⁸ p³ εν τισι schol. p³ δῶκεν p, cf. o 188